

VAN DE VOORZITTER

Geachte lezer,

Net nu na een regenperiode de weersverwachting wat beter wordt, moet ik mij bezighouden met het voorwoord van het Activiteitenprogramma voor het komende winterseizoen. De redacteur van het Activiteitenprogramma, Jan Lenssen, is al druk bezig de gegevens te verzamelen. De voorbereidingen van de avondlezingen zijn klaar. We hebben een aantal aansprekende onderwerp gevonden. Yochem heeft contact gehad met de door ons voorgestelde sprekers. Alle afspraken zijn gemaakt en vastgelegd. De genealogische lezing op zaterdagochtend is ook geregeld. Ik denk dat er een boeiend onderwerp op de agenda staat en wellicht is het de moeite waard om ook eens naar een dergelijke lezing te komen luisteren. Misschien is het de aanzet voor een nieuwe hobby. Als iedere bezoeker van een lezing een gast meeneemt dan wordt het een volle zaal, en als die gast ook nog lid van de vereniging wordt Nou ja, dat vult u zelf maar in. Zoals gebruikelijk is de toegang altijd gratis.

Dit jaar heeft onze vereniging zich weer opgegeven voor de actie RABO ClubSupport. U kunt in de periode van 4 t/m 26 september stemmen op, uiteraard, de Vereniging Historie Weststellingwerf e.o. Voorwaarde is wel dat u, als stemmer, lid bent van de Rabobank Heerenveen- Zuidoost-Friesland. Een stemmer hoeft geen lid van onze vereniging te zijn, dus nodig burens, vrienden, familie enz. uit om te stemmen. Iedere stem levert een geldbedrag op dus hoe meer stemmen, des te hoger het bedrag dat wordt uitgekeerd.

De activiteiten rondom het rampjaar en de Friese Waterlinie zijn allemaal afgerond. Vanaf deze plaats wil ik namens onze vereniging de organisatie van alle activiteiten heel hartelijk bedanken voor hun enorme inzet. Er was een prachtig programma met voor elk wat wils in elkaar gezet, en voor zover ik het kan bekijken liep alles op rolletjes.

Rest mij nog de hoop uit te spreken dat we met z'n allen een mooi winterseizoen zullen hebben.

Munnekeburen, Jan Zwolle

Vereniging Historie Weststellingwerf e.o.

Op 29 september 1981 kwam een groepje Weststellingwerfers bij elkaar in Café-restaurant Marktzicht in Wolvega. Wat hen verbond was hun belangstelling voor de geschiedenis van Weststellingwerf en het gevoel de kennis hierover te willen behouden en te vergroten. De oprichting van de Vereniging Historie Weststellingwerf e.o. was daarmee een feit.

Het aantal leden nam in de loop der jaren toe tot boven de 400, van wie de meesten in Weststellingwerf wonen. Ook onder vroegere inwoners en recreanten bestaat er belangstelling voor dit bijzondere gebied binnen Nederland.

De contributie is altijd zo laag mogelijk gehouden. Momenteel bedraagt hij € 15,- per kalenderjaar. Bij de leden die toestemming tot automatische incasso hebben gegeven, wordt het contributiebedrag in januari 2024 van hun rekening afgeschreven. De overige leden ontvangen bij De Stelling van januari 2024 het verzoek om het verschuldigde bedrag zelf over te maken op de rekening van de vereniging. Voor leden in het buitenland wordt een bijdrage in de verzendkosten in rekening gebracht.

Vier keer per jaar ontvangen de leden het verenigingsblad De Stelling, en bovendien in september het Activiteitenprogramma en in januari het Jaarverslag.

Het bestuur wordt gevormd door de volgende leden:

Voorzitter: Jan Zwolle, Grindweg 105, 8485 JG Munnekeburen
0561-481392

Secretaris: vacature

Penningmeester: Jan Lenssen, De Brogge 42, 8472 AT Wolvega
06-27179971

Vicevoorzitter: vacature

Ledenadministratie: Jan Lenssen, De Brogge 42, 8472 AT Wolvega
06-27179971

Notuliste: Beate Nijholt, Grindweg 100, 8485 JD
Munnekeburen, 0561-481670

Lid: Foppe Schaper, De Polle 44, 8471 HG Wolvega
0561-617342

Lid: Ede Wallinga, Nijksweg 42, 8398 ER Blesdijke
0561-451423.

Erevoorzitter: Geert Lantinga.

Ereleden: Ybe Duursma († 2016), Fokke Middendorp († 2001), Willem Jongasma, Anneke van Gelder-van den Donker († 1998), Gerrit A. de Vries († 2005), Ali Veenhouwer-Ziel en Ike Naafs-Loman.

OVERZICHT VAN DE LEZINGEN

De locatie waar de lezingen worden gehouden:

- * Zalencentrum De Rank, Kerkstraat 49, Wolvega, 0561-613054 (parkeren naast en achter De Rank)

Tenzij anders vermeld, is de aanvang van de bijeenkomsten om 19.45 uur met de mogelijkheid een kopje koffie of thee te drinken (voor eigen rekening).

De lezingen beginnen dan om 20 uur en eindigen omstreeks 22 uur.

Woensdag 11 oktober 2023 in Zalencentrum De Rank, Wolvega **TINCO LYCKLAMA: EEN FRIESE JONKER IN DE ORIËNT** door mevrouw H. Verhage

Heleen Verhage is Bestuurslid Stichting Historisch Beetsterzwaag en zij was organisator van de Tinco tentoonstelling in 2018 in Beetsterzwaag.

In deze lezing wordt het bijzondere verhaal verteld van een adellijke Fries die opgroeide in Beetsterzwaag en als jonge man ruim drie jaar door de Oriënt reisde. Na terugkomst in zijn geboortedorp richtte Tinco Lycklama à Nijeholt (1837-1900) een museum in met bijna 700 oosterse voorwerpen die hij had verzameld tijdens zijn reizen. Een paar jaar later verhuisde hij naar Cannes (Zuid-Frankrijk) waar hij opnieuw een museum opende. Mede wegens grote schenkingen aan katholieke instellingen verwierf hij veel respect. Het verhaal eindigt bij het graf van Tinco en zijn vrouw op het kerkhof van de Sint-Franciscuskerk in Wolvega.

(Foto:
www.historiek.net)

Zaterdag 28 oktober 2023 in Zalencentrum De Rank, Wolvega
Genealogische lezing WIE SCHRIJFT, BLIJFT
door de heer **J. Grimmelikhuizen**
van 10 uur tot 12.30 uur

De heer Grimmelikhuizen is als jarenlang bestuurslid van een afdeling van de Nederlandse Genealogische Vereniging (NGV) vaak betrokken geweest bij de totstandkoming van familiegeschiedenissen.

De indruk zou kunnen bestaan dat familiegeschiedenis een moderne eigentijdse vorm voor een genealogische publicatie is, maar schijn bedriegt. Al in 1983 publiceerde het ere-lid van de NGV, meneer Hamers uit Nijmegen, de brochure "Van ordening tot familiegeschiedenis" en hield hij lezingen over dat onderwerp. Vanwaar dan toch de steeds weerkerende belangstelling? Zou het schrijven van een familiegeschiedenis echt zo'n mega-klus zijn waar iedere genealoog wel eens over denkt, maar slechts een enkeling zich aan waagt?

In zijn presentatie zal de spreker laten zien dat 'familiegeschiedenis' geen eenduidig begrip is en dat genealogen veel keuzemogelijkheden hebben om hun geschiedenis vorm te geven. Wel is het zo dat iedere keuze consequenties heeft voor het onderzoek dat aan het schrijfwerk vooraf moet gaan en voor de vorm die de publicatie zal gaan aannemen.

Aan de hand van voorbeelden uit de NGV-bibliotheek, de afdelingsbibliotheek en zijn eigen boekenkast zal Jos Grimmelikhuizen laten zien wat anderen van hun familiegeschiedenis hebben gemaakt. Voorbeelden om na te volgen of juist niet.

De kern van zijn betoog vormt een stappenplan dat de spreker zijn toehoorders zal voorleggen en zal toelichten. Een plan dat door iedereen naar behoefte en mogelijkheden kan worden gedetailleerd. Een plan ook waarvan men, zo men dat wil, onderdelen kan toevoegen, schrappen of vervangen.

Tot slot heeft dhr. Grimmelikhuizen nog een aantal tips, voor wie met het schrijven van een familiegeschiedenis wil beginnen. Tips die mogelijk ook bruikbaar zijn voor wie al een flink deel van het manuscript gereed heeft.

*(Foto: jonge vrouw:
www.boekschrijven.nl)*

*Henry Stimson
(Foto: wikipedia/publiek domein)*

Woensdag 29 november 2023 in Zalencentrum De Rank, Wolvega
GEVANGEN IN FRIESLAND
HET VERHAAL VAN HET GEVANGENISWEZEN IN FRIESLAND
door de heer W. Helfrich

Willem Helfrich was werkzaam in DeBlokhuisPoort en heeft het initiatief genomen om, onder andere met een CD-rom en een website, de geschiedenis van de Leeuwarder gevangenis toegankelijk te maken voor het grote publiek.

“De Friezen wisten wel raad met geboefte in Friesland”.
De geschiedenis van het gevangeniswezen in Friesland. Straffen in de middeleeuwen en de gevangenis van Friesland. Van Blokhuis tot Blokhuispoort.

*In de Blokhuispoort.
(Foto: Jan van Dalen Fotografie)*

Woensdag 10 januari 2024 in Zalencentrum De Rank, Wolvega
**DE GEESTVERWANTEN VAN FERDINAND DOMELA NIEUWENHUIS
(1846-1919) EN HET VRIJE SOCIALISME**
door de heer **A. Hazekamp**

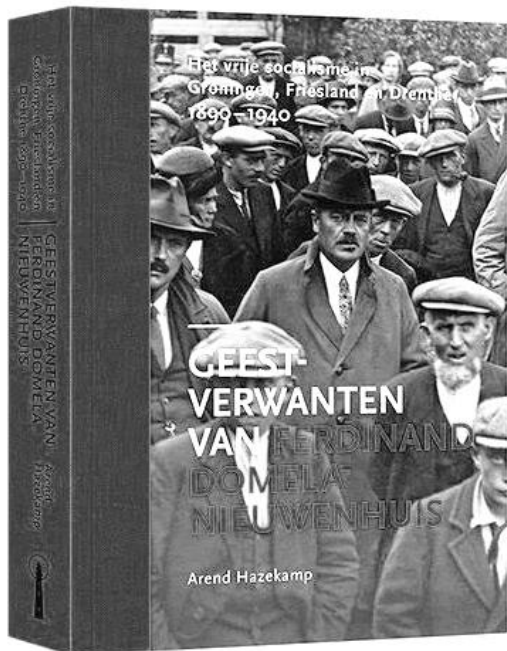
De in Burgum woonachtige Arend Hazekamp publiceerde in april van dit jaar het boek Geestverwanten van Ferdinand Domela Nieuwenhuis.

In de lezing wordt het verhaal verteld van arbeiders en kleine zelfstandigen in Noord-Nederland, die geen genoeg namen met hun miserabele leefomstandigheden en maar streden voor een beter leven. De charismatische oud-dominee Ferdinand Domela Nieuwenhuis hield hen voor dat ook zij recht hadden op een menswaardig bestaan. Een rechtvaardige en vrije socialistische samenleving was mogelijk, maar daar moesten ze zelf wel wat voor doen.

Dit vrije socialisme is een 'vergeten' sociale beweging in Nederland, die ook in Friesland lange tijd sterk was vertegenwoordigd. Met behulp van het weekblad 'De Arbeider' werd het vrije, niet partijpolitiek gebonden, socialisme bijna vijftig jaar tot in de kleinste gehuchten in de drie noordelijke provincies verspreid en gepropageerd. Uiteindelijk overvleugelden de sociaaldemocratie en het communisme het vrije socialisme.

De beweging van de vrije socialisten was authentiek en op tal van terreinen maatschappelijk zeer actief. Onder haar aanhang telde zij tal van bijzondere en getalenteerde persoonlijkheden. Veel van de opvattingen die zij verkondigden, zijn verrassend actueel.

In zijn lezing gaat de spreker ook in op de gemeente Weststellingwerf, waar het (vrije) socialisme sterk was vertegenwoordigd.

(Foto: www.groningerboeken.nl)

Woensdag 28 februari 2024 Jaarvergadering

in Zalencentrum De Rank, Wolvega

Aanvang om 19.15 uur met koffie of thee

De Jaarvergadering begint om 19.30 uur met aansluitend de lezing.

De agenda wordt vermeld in het Jaarverslag 2023, dat in januari verstuurd zal worden.

FRIESE VEENPOLDERS EN VEENPOLDERMOLENS

door de heer F. Terpstra

Frank Terpstra is bouwkundig adviseur en doet al 25 jaar onderzoek naar molenerfgoed. Ook is hij molenaar van de Grevensmolen in Vegelinsoord.

Door eeuwenlange turfwinning veranderde langzaam maar zeker een groot deel van Friesland in uitdijende wateroppervlakten en voor de landbouw onbruikbare gronden. De directe parallel naar onze tijd is de aardbevingsproblematiek ten gevolge van aardgaswinning in Groningen. In de 19de eeuw zijn de Friese veenpolders opgericht om de toenmalige problemen op te lossen. Zo ook de Groote Veenpolder in Weststellingwerf. Voor Friese begrippen waren dit grote polders die functioneerden als waterschap met een voor die tijd behoorlijk professionele organisatievorm. De meeste veenpolders lieten meerdere molens en/of gemalen bouwen. De betreffende poldermolens duiden we nu aan als Friese veenpoldermolens.

(Foto: Udo Ockema)

Hoewel het programma met zorg is samengesteld, kan het gebeuren dat door onvoorziene omstandigheden wijzigingen aangebracht moeten worden. Indien mogelijk, zullen veranderingen via De Stelling bekend gemaakt worden. In de andere gevallen zal een bericht op de site van de VHW <http://www.historieweststellingwerf.nl> en/of in de regionale nieuws- en advertentiebladen geplaatst worden. In verband met de daaraan verbonden kosten kan persoonlijke berichtgeving alleen in uitzonderlijke gevallen plaatsvinden.

RABO Club Support

Geachte leden van de Vereniging Historie Weststellingwerf,

Na heel veel moeite is het ons, in tegenstelling tot vorig jaar, gelukt om ons te nomineren voor RABO Club Support. Deze actie van de RABO Bank ondersteunt sport- en andere verenigingen en ook stichtingen met een geldbedrag om leuke en nuttige dingen mee te doen. De hoogte van het bedrag hangt af van het aantal stemmen dat op een vereniging wordt uitgebracht.

Iedereen die een rekening heeft, en ook lid is van de Rabobank "Heerenveen-Zuidoost Friesland", mag 5 stemmen uitbrengen, waarvan maximaal 2 stemmen per vereniging.

Het stemmen gaat als volgt: ga naar internetbankieren en naar zelf regelen, vervolgens naar lidmaatschap. Daarna ga je naar clubsupport en dan kom je op de site waar je je stem kunt uitbrengen. Het liefst natuurlijk 2 stemmen op de Vereniging Historie Weststellingwerf. De overige stemmen kun je dan op een andere club uitbrengen.

Je kunt stemmen vanaf 4 tot en met 26 september.

Ben je nog geen lid van de RABO bank, dan kun je dat snel en gemakkelijk regelen. Het is nog geheel gratis ook. Ga naar de website van de Rabobank en registreer je als lid van de RABOBANK > particulieren > leden.

Je hoeft geen lid van onze vereniging te zijn om op ons te mogen stemmen

Wij hopen dat al onze leden in groten getale hun stem uitbrengen op ons, zodat wij een mooi bedrag kunnen binnenhalen.

Alvast wel bedankt voor je steun,

het bestuur

WERKGROEP OUDE GEBOUWEN

De werkgroep houdt zich bezig met het op beeld vastleggen van gebouwen en andere onroerende goederen in Weststellingwerf die zullen worden gesloopt, of ingrijpend worden verbouwd

Maar de vlag dekt niet helemaal de lading. Naast deze activiteit die door Jan Hofstee met verve wordt uitgevoerd, is er in de loop der jaren nog een nevenactiviteit ontstaan. Alle makelaars, met uitzondering van één, stellen hun verkoopflyers aan ons ter beschikking. Door middel van deze flyers blijft inzichtelijk hoe een woning er op het moment van verkoop uitziet. Het geheel vormt een mooi naslagwerk voor later. Net als de foto's van oude gebouwen worden ook deze flyers op dorp en zelfs op straatniveau gearhiveerd. Zo ontstaat een prachtig naslagwerk dat later het beeld van het heden weergeeft.

Vanwege wet- en regelgeving worden niet meer alle gegevens door de gemeente beschikbaar gesteld. Dus u, als inwoners van de gemeente Weststellingwerf en met name u, als leden van onze vereniging, verzoeken wij om onze ogen en oren te zijn, en voornemens van sloop of van wijzigingen aan onroerend goed aan ons te melden.

Dat kan rechtstreeks aan Jan Hofstee 0561-613670, ho53ja@gmail.com of aan info@historieweststellingwerf.nl.

Hebt u zelf foto's van oude gebouwen of anderszins foto's die een relatie hebben met Weststellingwerf en die U eventueel wel kwijt wilt, neem dan even contact op met Jan Lenssen. Ook willen wij de foto's waar U geen afstand van wilt doen, graag inscannen.

Contactbestuurslid: Jan Lenssen

Boijl, Boijlerweg 36. Een oude boerderij maar in vroeger tijden ook een café. De vergunningen voor sloop en nieuwbouw op deze locatie zijn dit jaar afgegeven. (Foto: Jan Hofstee)

WERKGROEP HIP

Het Historisch InformatiePunt (HIP) is ondergebracht in de Openbare Bibliotheek in Wolvega. De vereniging heeft er de mogelijkheid om belangstellenden kennis te laten maken met informatie over Weststellingwerf op historisch, archeologisch en genealogisch gebied.

In het HIP is ondergebracht:

- alle informatie over Weststellingwerf en omgeving, voor zover de bibliotheek die in boekvorm in huis heeft;
- en natuurlijk ook: wat is de VHW en wat doet zij?

Contactbestuurslid: Jan Zwolle

DE STELLING

Onze vereniging geeft jaarlijks vier nummers van het verenigingsblad De Stelling uit. Als losse uitgaven verschijnen ieder jaar het Jaarverslag en het Activiteitenprogramma. Ieder lid van de vereniging ontvangt alle uitgaven. Losse nummers zijn verkrijgbaar via het contactadres.

In De Stelling vindt u artikelen over allerlei zaken betreffende de historie van Weststellingwerf of de naaste omgeving.

De artikelen worden geschreven door geïnteresseerde personen. Het staat ieder vrij om kopij aan te leveren bij de redactie.

De redactie stelt zich op geen enkele manier verantwoordelijk voor de inhoud van de geplaatste artikelen. Zij behoudt zich het recht voor artikelen zonder opgaaf van redenen te weigeren of klein tekstuele wijzigingen aan te brengen.

De rubriek De Vraagstelling staat open voor vragen betreffende allerlei zaken waar men geen antwoord op kan vinden. Wellicht zijn er anderen die u verder kunnen helpen en levert dat voor beiden onverwachte contacten en resultaten op.

Contactbestuurslid: Jan Zwolle

REDACTIE DE STELLING

De redactie van De Stelling bestaat uit:

- Jelle Roorda, Feansterdyk 39, 8491 BV Akkrum 0566-652045

WERKGROEP VERENIGINGSARCHIEF

Onze vereniging beheert een uitgebreid archief. Een archiefcommissie verzorgt vele strekkende meters archiefstukken die in de loop der jaren zijn verzameld. Veel stukken zijn schenkingen van mensen die weten dat hun schenkingen met zorg worden bewaard. Vaak doneren particulieren hun documenten bij leven, doch ook bij codicil worden stukken toegewezen. Sommige verenigingen hebben hun dossiers in ons archief ondergebracht, vaak in verband met opheffing van de betreffende vereniging of door ruimtegebrek. Als u denkt documenten, oude foto's of papieren in huis te hebben die interessant zijn om te bewaren, neemt u dan contact met ons op. Een archiefcommissielid of een bestuurslid komt graag een kijkje nemen of het materiaal inderdaad de moeite waard is om in ons archief bewaard te worden. Dit kunnen zowel kopieën als originele stukken zijn. Het is belangrijk dat zoveel mogelijk herinneringen bewaard blijven voor het nageslacht.

Ons archief is gehuisvest boven de bakkerij van de Jumbo aan de Markt 42 in Wolvega, Na afspraak kan een bezoek gebracht worden om iets op te zoeken in het archief. Tel. 058-2884431.

Contactbestuurslid: Jan Zwolle

WWW.HISTORIEWESTSTELLINGWERF.NL

De Vereniging Historie Weststellingwerf e.o. presenteert zich door middel van haar website aan de buitenwereld.

Het lezingenprogramma, de aankondigingen en verslagen van lezingen zijn er te vinden, evenals De Boekenstelling en afbeeldingen van archeologische vondsten.

De Indexen van het verenigingsblad De Stelling over de periode 1981 t/m 2020 (1e t/m 39^e jaargang) nemen er een belangrijke plaats in. Dit is in het bijzonder van belang voor sneupers in de geschiedenis en de genealogie van Weststellingwerf. Er kan zowel op onderwerp als op naam van de schrijver gezocht worden. Ook is er een overzicht van alle foto's die in de loop der jaren geplaatst zijn, gerangschikt per dorp.

Ook de foto's en de verslagen van onze lezingen gemaakt door Lenus van der Broek zijn op de site te vinden. Tevens is er de vraagstelling, waarin vragen over diverse onderwerpen met betrekking tot geschiedenis en genealogie gesteld kunnen worden.

En zeker belangrijk, het e-mailadres van de vereniging is er te vinden met links naar diverse zusterverenigingen en andere relevante zaken.

Groot respect voor de beheerder van de site Jeffrey, die altijd weer bereid is om de website up-to-date te houden.

Contactbestuurslid: Jan Lenssen